

TUYÊN CHỌN 55 ĐỀ ÔN THI HỌC SINH GIỎI NGỮ VĂN 6

ĐỀ SỐ 01

I. PHẦN ĐỌC- HIỂU (6,0 điểm)

Đọc bài thơ sau và trả lời câu hỏi bên dưới: (6,0 điểm)

THÁNG BA

Sau làn mưa bụi tháng ba
Lá tre bông đỏ như là lửa thiêu
Nền trời hừng hực sáng treo
Tưởng như ngựa sắt sớm chiều vẫn bay.

1972

(Trần Đăng
Khoa)

Câu 1. (1,0 điểm): Xác định các phương thức biểu đạt trong bài thơ.

Câu 2. (3,0 điểm): Tìm những biện pháp nghệ thuật và nêu tác dụng của những biện pháp nghệ thuật đó.

Câu 3. (2,0 điểm) Nêu nội dung của bài thơ.

II. PHẦN LÀM VĂN (14,0 điểm)

Câu 1. (4,0 điểm)

Từ nội dung của phần đọc hiểu, hãy viết một đoạn văn khoảng 10 dòng trình bày cảm nhận của em về cảnh một buổi chiều cuối xuân đầu hạ ở một làng quê Việt Nam.

Câu 2. (10,0 điểm)

Câu chuyện của mùa xuân quê hương; về thiên nhiên, về con người mỗi khi Tết đến, xuân về.

ĐỀ SỐ 02

Câu 1 (4 điểm): Năm 1961, nhà thơ Tố Hữu đã về vùng biển Hậu Lộc (Thanh Hóa) thăm lại mảnh đất Hanh Cù và gia đình mẹ Tom (một cơ sở cách mạng đã nuôi giấu ông và nhiều chiến sĩ cách mạng trong thời kỳ trước cách mạng tháng Tám năm 1945). Đứng trước nấm mồ của mẹ nhà thơ đã thốt lên rằng:

“Ôi bóng người xưa, đã khuất rồi
Tròn đôi nắm đất trắng chân đồi
Sống trong cát, chết vùi trong cát

Những trái tim như ngọc sáng ngời”

(Trích bài thơ “Mẹ Tơm”, Thơ Việt Nam 1945 - 1985,
Nhà xuất bản Giáo dục, 1987)

- Em hãy chỉ ra phép tu từ so sánh và hoán dụ có trong khổ thơ trên?
- Cho biết ý nghĩa biểu đạt (biểu cảm) của 2 biện pháp tu từ đó trong khổ thơ?

Câu 2(6 điểm):

Phần cuối truyện “Bức tranh của em gái tôi” của nhà văn Tạ Duy Anh có đoạn như sau:

*“Tôi giật mình. Chẳng hiểu sao tôi phải bám chặt lấy tay mẹ. Thoạt tiên là sự ngỡ ngàng, rồi đến hãnh diện, sau đó là xấu hổ. Dưới mắt em tôi, tôi hoàn hảo đến thế kia ư? Tôi nhìn như thôi miên vào dòng chữ đề trên bức tranh: **Anh trai tôi**. Vậy mà dưới mắt tôi thì...*

- Con đã nhận ra con chưa? – Mẹ vẫn hỏi hờ.

Tôi không trả lời mẹ vì tôi muốn khóc quá. Bởi vì nếu nói được với mẹ, tôi sẽ nói rằng: Không phải con đâu. Đây là tâm hồn và lòng nhân hậu của em con đây.”

(Theo Sách giáo khoa Ngữ văn 6 tập 2, Nhà xuất bản Giáo dục, 2007)

- Hãy cho biết nhân vật *tôi* trong đoạn trích trên là ai? Tại sao nhân vật nhìn bức tranh lại xấu hổ?
- Hãy chỉ ra quá trình biến đổi tâm trạng của nhân vật *tôi*? Thể hiện sự biến đổi này nhà văn muốn nói với người đọc ý nghĩa gì của nghệ thuật?
- Qua truyện “Bức tranh của em gái tôi” em đã rút ra cho mình được bài học gì về cách ứng xử với tài năng hoặc thành công của người khác?

Câu 3(10 điểm): Em hãy tả lại bài cảnh chuyển mùa từ cuối xuân sang hạ.

ĐỀ SỐ 03

ĐỀ BÀI

Câu 1. (8,0 điểm) Cảm nhận của em về bài thơ sau:

MẸ

*Lặng rồi cả tiếng con ve
Con ve cũng mệt vì hè nắng oi
Nhà em vẫn tiếng ạ ời
Kêu cà tiếng văng mẹ ngồi mẹ ru
Lời ru có gió mùa thu
Bàn tay mẹ quạt mẹ đưa gió về
Những ngôi sao thức ngoài kia
Chẳng bằng mẹ đã thức vì chúng con
Đêm nay con ngủ giấc tròn
Mẹ là ngọn gió của con suốt đời.*

(Trần Quốc Minh)

Câu 2.(12,0 điểm) Chiến thắng được Thần Nước, Sơn Tinh hết sức tự hào, ngạo nghễ còn Thủy Tinh thì hậm hực nuôi chí báo thù. Chuyện gì sẽ xảy ra sau đó? Em hãy tưởng tượng và kể lại.

ĐỀ SỐ 04

ĐỀ BÀI

Phần I: Tiếng Việt (4,0 điểm)

Đọc đoạn văn sau và trả lời các câu hỏi:

Đất mong nước mưa, và khi gió xua tản mây ra, đất ngậy ngát đất dưới ánh nắng chói lọi và tỏa một làn khói lam. Sáng sáng, sương mù dâng lên từ một con ngòi, từ vùng trũng bùn lầy nước đọng. Sương trôi như sóng, lao ra ngoài đồi núi thảo nguyên và ở đó nó tan ra thành một lớp khói xanh lam mịn màng. Và trên những cành lá đầu đầu cũng la liệt những giọt sương nặng nom như những hạt sạn ghém đỏ rực, dề trĩu ngọn cỏ. Ngoài thảo nguyên, cỏ băng mọc cao hơn đầu gối. Lúa vụ đông trải ra đến tận chân trời như một bức tường xanh biếc. Những khoảnh ruộng cát xám tua tua những ngọn ngô non nom như muôn ngàn mũi tên. Tới thượng tuần tháng sáu, thời tiết đã đẹp đều, trời không gợn một bóng mây, và thảo nguyên nở hoa sau những trận gội mưa phơi mình ra lộng lẫy dưới ánh nắng. Giờ đây, thảo nguyên nom như một thiếu phụ đang nuôi con bú, xinh đẹp lạ thường, một vẻ đẹp lắng dịu, hơi mệt mỏi và rạng rỡ, nụ cười xinh tươi hạnh phúc và trong sáng của tình mẹ con.

(Trích “Đất vỡ hoang” –Mikhain Sôlôkhốp)

- Câu văn: “*Những khoảnh ruộng cát xám tua tua những ngọn ngô non nom như muôn ngàn mũi tên.*” có mấy cụm danh từ? Hãy chỉ ra các cụm danh từ đó?
- Hãy phát hiện và chỉ ra biện pháp nghệ thuật đặc sắc sắc được nhà văn sử dụng trong đoạn văn trên và nêu tác dụng của biện pháp nghệ thuật đó?
- Hãy lấy một ví dụ trong văn chương có sử dụng biện pháp tu từ em vừa phát hiện ở trên?

Phần II: Đọc hiểu văn bản (6,0 điểm)

Đọc phần trích sau đây và trả lời các câu hỏi bên dưới:

Nhà văn Tô Hoài kể lại:

“Một lần kia tôi thăm trường phổ thông số 5 ngoại thành Mát-xcơ-va. Các lớp ngồi nghe kể chuyện Việt Nam Nam đánh đế quốc Mỹ. Tôi hỏi:

-Bạn có quen Đé Mèn không?

Tất cả cười ồm giơ tay một loạt. Các bạn Mát-xcơ-va gửi tôi một món quà nhỏ mang cho Đé Mèn: cái hộp to, trong đặt chiếc khay nhôm vuông như cái sân gạch, trên có cây chuối, cây tre, quả dưa và tượng bằng nhựa màu đỏ mặt Đé Mèn, Đé Trũi bác Xén Tóc, cái Kiến, cô Niềng Niềng, anh Gọng Vó...”

(Tô Hoài, Lời nói đầu truyện *Đé Mèn phiêu lưu kí*, NXB Hải Phòng 1986)

- Xác định phương thức biểu đạt trong phần trích trên?
- Qua phần văn bản trên em thấy tình cảm mà bạn bè quốc tế dành cho tác phẩm *Đé Mèn phiêu lưu kí* và các nhân vật trong truyện như thế nào? Những câu văn nào thể hiện tình cảm đó?
- Trong truyện *Đé Mèn phiêu lưu kí* của nhà văn Tô Hoài có chi tiết: khi mắc lỗi với Đé Choắt, Đé Mèn đã đứng lặng giờ lâu, nghĩ về bài học đường đời đầu tiên. Theo em, Đé Mèn đã rút ra cho mình bài học đường đời đầu tiên là gì?
- Từ bài học đường đời đầu tiên của Đé Mèn, em rút ra cho bản thân mình bài học ý nghĩa gì trong cuộc sống? Hãy chia sẻ những suy nghĩ của em trong ba đến năm câu văn (có đánh số thứ tự các câu).

Phần III: Làm văn (10,0 điểm)

Thiên nhiên, đất trời có một sự biến đổi thật kỳ diệu theo mùa. Mùa đông cây rụng lá thưa cành, nhưng sang tiết trời mùa xuân ấm áp, cây cối như được hồi sinh, trăm hoa khoe sắc, những chồi non nhú lên mơn mớn, tràn đầy nhựa sống.

Hãy tưởng tượng và kể lại câu chuyện thú vị giữa các nhân vật: Ông Già Mùa Đông, Nàng Tiên Mùa Xuân, Cây Phượng già nơi góc phố, Vị Thần Thời Gian để gọi tả điều kỳ diệu ấy của thiên nhiên vạn vật.

ĐỀ SỐ 05

ĐỀ BÀI

I. PHẦN ĐỌC HIỂU (6.0 điểm):

Đọc kĩ đoạn thơ và thực hiện các yêu cầu phía dưới

“... *Đi qua thời ấu thơ*
Bao điều bay đi mất
Chỉ còn trong đời thật
Tiếng người nói với con
Hạnh phúc khó khăn hơn
Mọi điều con đã thấy
Nhưng là con giành lấy
Từ hai bàn tay con.”

(“*Sang năm con lên bảy*” - Vũ Đình Minh)

Câu 1 (1.0 điểm): Xác định thể thơ của đoạn thơ trên.

Câu 2 (1.0 điểm): Từ “*đi*” trong câu thơ “*Đi qua thời thơ ấu*” được hiểu theo nghĩa gốc hay nghĩa chuyển ?

Câu 3 (2.0 điểm): Chỉ ra và phân tích tác dụng của một biện pháp tu từ có trong đoạn thơ mà em thích nhất.

Câu 4 (2.0 điểm): Qua đoạn thơ, người cha muốn nói với con điều gì khi con lớn lên và từ già tuổi ấu thơ ?

II. PHẦN TẠO LẬP VĂN BẢN (14.0 điểm)

Câu 1 (4.0 điểm):

Từ việc hiểu nội dung đoạn thơ phần đọc hiểu ở trên, em hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) để trả lời câu hỏi: Em sẽ trả lời cha như thế nào khi có người cha dặn dò mình như thế ?

Câu 2 (10.0 điểm):

Đọc đoạn thơ sau:

“*Mầm non vừa nghe thấy*
Vội bật chiếc vỏ rơi
Nó đứng dậy giữa trời
Khoác áo màu xanh biếc.”

(“*Mầm non*” - Võ Quảng)

Dựa vào ý đoạn thơ trên, kết hợp với trí tưởng tượng của mình, em hãy nhập vai là mầm non kể lại cuộc đời mình khi bị một số bạn học sinh cố tình giẫm đạp lên.

ĐỀ SỐ 06

PHẦN I. ĐỌC HIỂU (5 ĐIỂM)

Đọc đoạn thơ sau và thực hiện các yêu cầu:

Công cha như núi Thái Sơn
Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra
Một lòng thờ mẹ kính cha
Cho tròn chữ hiếu mới là đạo con

(Ca dao)

Câu 1 (1.0 điểm). Đoạn thơ trên được viết theo thể thơ nào? Bài ca dao trên thể hiện tình cảm gì?

Câu 2 (1.0 điểm). Ghi lại các 2 từ đơn, 2 từ ghép có trong đoạn thơ trên?

Câu 3 (1.0 điểm). Câu thơ “*Công cha như núi Thái Sơn*” sử dụng phép tu từ nào? Tác dụng của phép tu từ đó?

Câu 4 (1.0 điểm). Em hiểu câu thơ “*Cho tròn chữ hiếu mới là đạo con*” như thế nào? (Trả lời khoảng 2 dòng).

Câu 5 (1.0 điểm). Ý kiến của em về vai trò của gia đình đối với mỗi người? (Trả lời khoảng 3 - 4 dòng).

PHẦN II. VIẾT (5 ĐIỂM)

Hãy kể lại một truyện cổ tích hoặc truyền thuyết mà em đã đọc hoặc nghe kể (lưu ý: không sử dụng các truyện có trong SGK Ngữ văn 6).

III. BIỂU ĐIỂM CHẤM BÀI KIỂM TRA

Câu	Yêu cầu	Điểm
I. Đọc hiểu		
1 (1.0 điểm).	-Đoạn thơ trên được viết theo thể thơ lục bát -Bài ca dao trên thể hiện tình cảm của cha mẹ với con cái.	0,5đ 0,5đ
2 (1.0 điểm).	Ghi lại các 2 từ đơn: <i>như, nước, chảy, ra, thờ, kính,...</i> Ghi lại các 2 từ ghép: <i>Công cha, Thái Sơn, nghĩa mẹ, ...</i>	Mỗi từ đúng đạt 0,25đ
3 (1.0 điểm).	-Câu “ <i>Công cha như núi Thái Sơn</i> ” sử dụng phép so sánh -Tác dụng: ca ngợi công lao vô cùng to lớn của người cha...	0,5đ 0,5đ
4 (1.0 điểm).	Câu thơ “ <i>Cho tròn chữ hiếu mới là đạo con</i> ” là lời nhắn nhủ về bổn phận làm con. Công lao cha mẹ như biển trời, vì vậy chúng ta phải tạ dạ ghi lòng, biết sống hiếu thảo với cha mẹ. Luôn thể hiện lòng hiếu thảo bằng việc làm cụ thể như vâng lời, chăm ngoan, học giỏi, giúp đỡ cha mẹ...	1.0
5 (1.0 điểm).	HS có thể trình bày một số ý cơ bản như: - Gia đình là nơi các thành viên có quan hệ tình cảm ruột thịt sống chung và gắn bó với nhau. Nơi ta được nuôi dưỡng và giáo dục để trưởng thành. - Là điểm tựa tinh thần vững chắc cho mỗi cá nhân - Là gốc rễ hình thành nên tính cách con người - Trách nhiệm của mỗi cá nhân trong gia đình: xây dựng giữ gìn gia đình hạnh phúc đầm ấm...	1,0đ HS kiến giải hợp lý theo cách nhìn nhận cá nhân vẫn đạt điểm theo mức độ thuyết phục...
Phần II. Viết		
Hãy kể lại một truyện cổ tích hoặc truyền thuyết mà em đã đọc hoặc nghe kể ...		